

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Förskola: barn och personal per 15 oktober

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Skolväsende och barnomsorg

Produktkod

UF0130

Referenstid

15 oktober 2023

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statens skolverk
Kontaktinformation	Cajsa Anufrijeff Röhr
E-post	Fornamn.efternamn@skolverket.se
Telefon	08-527 338 26

Innehåll

1	Statistikens sammanhang	3
2	Undersökningsdesign.....	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	3
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	3
2.4	Insamlingsförfarande	4
2.4.1	Datainsamling	4
2.4.2	Mätning	4
2.4.3	Bortfallsuppföljning	5
2.5	Bearbetningar	5
2.6	Granskning	6
2.6.1	Granskning under direktinsamlingen.....	6
2.6.2	Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden	6
2.6.3	Granskning av makrodata.....	6
2.6.4	Granskning av redovisning.....	6
2.7	Skattningsförfarande.....	7
2.7.1	Principer och antaganden	8
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter	8
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet	8
2.7.4	Röjandekontroll.....	8
3	Genomförande.....	9
3.1	Kvantitativ information.....	9
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	9

1 Statistikens sammanhang

Statistiken ger en samlad bild av den verksamhet som bedrivs inom svensk förskola.

Uppgifterna utgör en del i Skolverkets nationella uppföljningssystem för skolsektorn och i Sveriges officiella statistik om skolan. Syftet med uppföljningssystemet är att det ska ge en samlad bild av verksamheterna och vara underlag för uppföljning och utvärdering. Riksdag, regering och kommuner är viktiga användare av Skolverkets statistik. Statistiken ger också underlag till nationella och internationella jämförelser inom utbildningsområdet.

I detta dokument beskrivs upplägg och genomförande av den undersökningen som resulterar i statistik över bland annat antal barn och personal i förskolan. Läs om statistikens kvalitet i kvalitetsdeklarationen som finns tillgänglig på www.scb.se/UF0130, under rubriken *Dokumentation*.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

Undersökningens viktigaste målstorheter är antalet barn och personal i förskolan uppdelat på vissa egenskaper.

2.2 Ramförfarande

Ramen för undersökningen är en separat insamling med kommunerna som uppgiftslämnare. Samtliga verksamheter, kommunala som enskilda, som bedriver förskola i respektive kommun ska rapporteras.

Rampopulationen sammanfaller med ramen och utgörs således av de förskoleenheter som återfinns i verksamhetsinsamlingen.

Målpopulationen är samtliga barn och samtliga personal i arbete med barn alternativt rektor i förskola per 15 oktober 2023.

Undersökningens observationsobjekt är varje barn och varje personal som arbetar med barn alternativt som rektor i förskolan.

Uppgiftskällan är huvudmännen som har ansvaret för att uppgifterna lämnas in. Ofta kan huvudmannen exportera de efterfrågade uppgifterna direkt från deras system.

Kontaktvägen till uppgiftskällorna är verksamhetsregistret över förskolor och pedagogisk omsorg.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

Inget urval och ingen uteslutning förekommer i denna undersökning.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamling

Statistiken baseras på uppgifter insamlade från förskoleenheter. Uppgifterna registreras via elektroniska frågeformulär, via datafil från de egna administrativa systemen eller via Excelfil. Eftersom det rör sig om många poster och för att det är tidskrävande, är insamlingen mest effektiv på detta sätt.

Ca två veckor efter att insamlingen öppnat skickas ett påminnelsebrev och efter ytterligare någon vecka skickas ett till påminnelsebrev. Saknas det uppgifter efter det etableras en personlig kontakt med personal på SCB, i första hand via epost. Detta gäller också om uppgifter som skickats in skulle vara ofullständiga.

Kompletterande bakgrundsuppgifter om varje barn och personal hämtas från Registret över totalbefolkningen (RTB), SCB:s Utbildningsregister och verksamhetsregistret, ibland i form av härledning. Det är variabler om barnens föräldrars högsta utbildningsnivå, barnens och föräldrarnas migration samt förskoleenhetens geografiska läge och huvudman. För personalen gäller det deras högsta utbildningsnivå, migration samt förskoleenhetens geografiska läge och huvudman.

Uppgifterna till RTB hämtas från folkbokföringsregistren som är administrativa till sin karaktär. Primärt är det Skatteverket som samlar in, mäter och registrerar uppgifterna. Insamlingen genomförs i fastställda rutiner och med hjälp av olika typer av blanketter. Hur uppgiftsinsamlingen och dataregistreringen i praktiken går till framgår av den interna handbok i folkbokföring som används i arbetet på Skatteverket.

De kompletterande uppgifterna hämtas från befintliga register på SCB som anses hålla hög kvalitet. Detta görs i så stor mån som möjligt för att minska uppgiftslämnarbördan och för att inte uppgiftslämnaren ska ta del av barnens, föräldrarnas eller personalens bakgrundsinformation.

2.4.2 Mätning

Huvudmannen registrerar själva uppgifterna via elektroniska frågeformulär eller via datafil från de egna administrativa registren eller via Excelmall. Det elektroniska frågeformuläret (webblanketten) vänder sig till enskilda huvudmän som enbart bedriver en verksamhet om max 25 barn och lämnade uppgifter föregående år. Detta då det anses smidigt för enheter som är mindre att sköta registreringen via webblanketten. Väljer svaranden att exportera en datafil från eget register finns det inbyggda kontroller för att se till att svaren ingår i värdemängden. Huvudmännen kan även välja att

skicka in via Excelfil för barn och personal och då är föregående års uppgifter om personal förifylld.

Det finns ingenting som tyder på att kvalitén skiljer sig åt beroende på vilket sätt uppgiftslämnaren väljer att svara på. Generellt kan sägas att ju fler antal poster (barn eller personal att rapportera) desto större vinning med att direkt skicka en datafil från de egna systemen. Uppgiftslämnaren har också möjlighet att kommentera sina svar.

Det är huvudmannen som ansvarar för att uppgifterna skickas in.

Information om de slutliga observationsvariablerna och statistikens detaljerade innehåll finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder med mera. Dokumentationen finns på www.metadata.scb.se under Förskola.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

För statistiken över barn och personal i förskola förekommer objektsbortfall trots att huvudmännen är skyldiga att lämna uppgifter enligt Skolverkets föreskrifter ([SKOLFS 2011:142](#)). Vid den slutgiltiga leveransen var bortfallsandelen på verksamhetsnivå cirka 1,0 procent (104 verksamheter). Eftersom det är en totalundersökning används en avprickningstabell för att hålla reda på vilka verksamheter som det ännu inte har kommit in uppgifter från. De skolenheter och huvudmän som inte skickat in uppgifter påminns flera gånger, per brev, epost och telefon.

Partiellt bortfall förekommer för tio huvudmän där det saknas uppgifter om personal eller barn för totalt tio verksamheter.

Partiellt bortfall förekommer för de bakgrundsvariabler då matchningen mot RTB eller Utbildningsregistret inte ger någon träff. Det är främst barn eller personal med tillfälligt personnummer som inte får någon träff i befintliga register. Barn med tillfälligt personnummer är oftast barn som vistats en kort tid i Sverige och därför inte hunnit få ett svenskt personnummer, men också barn med skyddad identitet redovisas med tillfälligt personnummer.

2.5 Bearbetningar

För statistiken över barn och personal i förskolan granskas huvudmännens uppgifter i samband med att de lämnas via SCB:s elektroniska insamlingssystem. När allt material kommit in görs ytterligare granskning och extra fokus läggs på variabler som publiceras. Där det finns misstänkta felaktigheter kontaktas huvudmännen varvid uppgifterna bekräftas eller rättas. Kontroller genomförs också på kommunnivå avseende antalsförändringar genom jämförelser med föregående insamlingsperiods uppgifter.

2.6 Granskning

De insamlade uppgifterna granskas under pågående insamling, efter avslutad insamling samt löpande i aggregerad form. Vid misstänkta fel återkontaktas uppgiftslämnare för att komplettera lämnade uppgifter eller kommentera varför uppgifterna tycks felaktiga.

Huvudmännen får även en återrapport skickade till sig som de kan ta del av för att verifiera att de inskickade uppgifterna är korrekta. Återrapporten innehåller uppgifter om barn-/personalantal samt antal barn per personal på huvudmanna- och enhetsnivå.

2.6.1 Granskning under direktinsamlingen

I samband med insamlingen genomförs maskinella kontroller av svaren. Det finns hårda kontroller i alla insamlingsmetoder och det går inte att skicka in ett svar som innehåller felaktiga uppgifter. Det går heller inte att skicka in ett ofullständigt svar utan alla uppgifter måste vara besvarade för alla poster. Kontrollerna kan däremot inte avgöra om uppgifterna är rimliga eller inte.

Eftersom det är en totalundersökning med uppgiftslämnarplikt läggs stor vikt på att alla huvudmän gets möjlighet att skicka in sina svar. Under insamlingens gång kontrolleras och påminns huvudmännen vars svar saknas.

2.6.2 Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden

Uppgifter på individnivå granskas löpande. Fokus läggs på barngrupper och granskningsmejl skickas till förskolor som har ett barn per barngrupp eller fler än 29 barn per barngrupp. Barngrupper med en uppenbar felstavning som ger en extra barngrupp på en förskoleenhet rättas. Även förskolor med totalt färre än tio barn återkontaktas.

För personalen granskas uppgifter löpande på individnivå. Förskoleenheter återkontaktas om de har rapporterat fler än en rektor eller om personaltätheten ligger utanför ett intervall på mindre än tre eller större än tio på en verksamhet. Huvudmän kontaktas om de inte har rapporterat någon rektor alls eller har redovisat ett fåtal rektorer.

När undersökningen avslutats granskas materialet efter dubletter både bland barnen samt personalen.

2.6.3 Granskning av makrodata

Målstorheter granskas på kommunnivå genom att jämföra rimligheten av värdena med tidigare årgångar.

2.6.4 Granskning av redovisning

Skolverket är ansvarig myndighet för denna statistik. SCB gör en layoutgranskning innan materialet levereras till Skolverket. Då

kontrolleras att alla variabler finns, att alla variabler har rätt titlar och att antal poster överensstämmer med det slutliga observationsregistret.

2.7 Skattningsförfarande

Barngrupp

Från och med 2020 ingår inte längre avdelning i definitionen av barngrupp. Med barngrupp avses den grupp som barnen ingår i större delen av dagen i förskola. Vid insamlingen i oktober 2018 efterfrågades uppgifter om barnens avdelning. Med avdelning avsågs den barngrupp som barnet huvudsakligen ingår i under större delen av dagen. Dessa ändringar gör att viss försiktighet behöver iaktas när det gäller jämförelser över tid.

Från och med 2020 härleds småbarnsgrupp utifrån barnens ålder. Tidigare har den uppgiften samlats in från uppgiftslämnarna. Även detta gör att en viss försiktighet behöver iaktas vid jämförelser över tid.

Personalens utbildning

Från och med 2014 inhämtas uppgifter om personalens utbildning från SCB:s utbildningsregister. I tidigare insamlingar rapporterade kommunerna själva in dessa uppgifter. Förändringarna medför svårigheter att jämföra de senaste årens statistik om förskolepersonalens utbildning med tidigare år.

Från och med 2016 finns även uppgifter om förskollärläggningar i statistiken, vilket redovisas både i föreliggande PM och i tabeller på Skolverkets webbplats.

Från och med 2020 har utbildningskategorin *Ingen utbildning för arbete med barn* bytt namn till *Övrig utbildning*. Det är enbart ett namnbyte, statistiken påverkas inte.

Övergång till individinsamling

Sedan hösten 2014 samlas uppgifter om barn och personal i förskolan in på individnivå, i stället för som tidigare på gruppnivå.

Förändringen innebär även att varje huvudman – kommunal som enskild – lämnar uppgifter om sin verksamhet. Tidigare var det kommunerna som lämnade uppgifter för både kommunala och enskilda verksamheter i kommunen.

Förändringarna bedöms ha haft ett flertal positiva effekter för statistikens kvalitet och för uppgiftslämnarna. Till exempel har möjligheten till kvalitetskontroll av de inrapporterade uppgifterna förbättrats.

För de uppgifter som hämtas från registret över totalbefolkningen (RTB) som avser en viss tidpunkt är den numeriska överensstämmelsen allmänt god. Dock kan det finnas en viss skillnad mellan beräkningen för en viss tidpunkt mellan 2015 och 2016. Händelser som rör befolkningsstatistik som rapporteras från Skatteverket som avser tidigare år än referensåret ingår nämligen inte i den officiella statistiken för 2016 avseende antalet födda, döda samt in- och utvandringar. Däremot ingår dessa händelser som underlag till statistiken över folkmängd.

2.7.1 Principer och antaganden

Eftersom det är en totalundersökning som ligger till grund för statistiken måste registret över verksamheterna som skall delta vara komplett och uppdaterat. Då det är många uppgiftslämnare som ska lämna uppgifter om många barn och personal finns det en risk att något barn eller personal inte kommer med. De antaganden som görs är dock att uppgiftslämnaren lämnar korrekta uppgifter om alla som ingår i populationerna samt att huvudmännen ser till att verksamhetsregistret som är grunden till 15 oktoberstocken över verksamheter är uppdaterat och korrekt.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Målstorheterna beräknas genom att antal barn eller personal som innehar den sökta egenskapen divideras med totala antalet barn eller personal (eventuellt inom en viss grupp).

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Eftersom statistiken baseras på en totalundersökning beräknas inga osäkerhetsmått.

2.7.4 Röjandekontroll

Inga statistikuppgifter redovisas på individuell nivå utan som lägst på enhetsnivå. Uppgifter rörande antal barn per förskoleenhet redovisas bara där det finns fler än fem barn. Detta gör att röjanderisken bedöms som obefintlig.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

I ramen ingick 10 326 verksamheter fördelade på 290 kommunala huvudmän och 2 408 enskilda huvudmän (inräknat verksamheter inom pedagogisk omsorg). 104 verksamheter rapporterade varken barn eller personal i förskola. Totalt samlades drygt 501 000 barn och drygt 121 000 i personal inom förskolan.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Inga avvikelser har gjorts.